

FRANSADAKİ TÜRKİYELİ İŞÇİLER BİRLİĞİ
1973
UNION des TRAVAILLEURS de TURQUIE en FRANCE

FRANSADAKİ TÜRKİYELİ İŞÇİLER BİRLİĞİ

fransa cumhuriyeti
ile türkiye cumhu-
riyeti arasında im-
zalan sosyal gü-
venlik sözleşmesi

Arkadaşlar,

20 Ocak 1972 de Fransa'yla Türkiye hükümetleri arasında imzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesi, bir buçuk yıl Türkiye Büyük Millet Meclisinde bekledikten sonra geçtiğimiz yaz aylarında tasdik edildi ve yürürlüğe girdi. Bu sözleşmenin tasdikinin daha çabuk yapılmış olmasını dilerdik.

Sözleşmeyle elde ettiğimiz haklarımızı tek tek kendiniz aramak zorundayız. Bu bakımdan, her birimizin elinde sözleşmenin bir örneği olmasını yararlı gördük ve sözleşmeyi çoğalttık.

Sözleşmenin bazı önemli noktalarını kısaca açıklamaya çalışalım:

- Fransız işverenler tarafından kayıtlı olarak çalıştırılan her işçi bu anlaşmanın getirdiği haklardan faydalanır.
- Türkiye'de iken sigortalı idiysek, ve Fransa'da bir ayı geçirmeden sigortaya kayıtlanmışsak, sigortadan faydalannmaya hemen başlarız. (Böyle değilse Fransa'da sigortadan yararlanmak için kayıtlandıktan sonra üç ay beklemeniz lâzımdır.)
- Fransa'dan ayrılıp Türkiye'ye temelli geri dönersek, Fransa'daki sigortadan kâğıt almak şartıyla, Türkiye'de üç ay sigortadan faydalannmaya devam ederiz. Ağır hastaysak daha uzun faydalanabiliriz.
- İzinli gittiğiniz zaman da giderken Fransa'daki sigortadan kâğıt almışsak hastalık masraflarınızı bura sigortası öder. Ağır hastaysak üç aya kadar masraflarınızı öder. Tedavi masrafı, bize Türkiye Sigortası tarafından türk parası olarak ödenir.
- Türkiye'de sigortaya kayıtlı değildiysek, Fransa'da sigortaya kayıtladığınız tarih, Türkiye'ye döndüğümüzde sigortaya ilk kaydolma tarihi olarak kabul edilir.
- Fransa'da sigortaya kayıtlıysak, Türkiye'de kalmış olan ailenizin aile yardımından (analık ve dört çocuğa kadar çocuk yardımı) faydalanması için, kendiniz patrona ve Türkiye Konsolosluğuna başvurmalısınız. Başvurnazsak yardım kendiliğinden bağlanmaz.
- Fransa'da iş kazası veya meslek hastalığı geçirmişsek, bize bağlanan aylık Türkiye'de de devam eder. Bunun için Fransa'dan ayrıldığınızı Fransız Sosyal sigortasına haber vermeniz lâzımdır. Hastalığın nüksetmesi halinde de Fransız sosyal sigortasından yardım almak hakkımız vardır.
- Bu Sözleşmedeki hakları aramak için lâzıngelen kâğıtları Konsolosluğa tasdik ettirmek mecburi değildir.
- 23 Temmuz 1973 yani bu Sosyal Güvenlik Anlaşmasının geçerli olmasından önceki kaza ve meslek hastalıkları için de sigortadan yararlanmak hakkınız vardır. Bu durumda aylık bağlanması için, Fransa'daysak Fransa'nın, Türkiye'deysek Türkiye'nin sosyal sigortasına başvurmalısınız.

Fransız kanunlarına göre, Fransa'da çalışan yabancı işçiler olarak sosyal sigorta, dilediğiniz sendikaya kaydolma, grev gibi haklara, aynen fransız işçileri gibi sahip olduğumuz da hatırlınızda tutulun.

Madde 4

I. Fıkra

Bu Sözleşmenin kapsamına giren mevzuat aşağıda gösterilmiştir:

I- Fransa'da

- a) Sosyal Güvenlik Teşkilatını düzenleyen mevzuat;
- b) Fransa toprakları dışında işçi ol rak veya kendi hesabına çalışan Fransız vatandaşlarına isteğe bağlı sigortaya girme yetkisini tanıyan hükümler hariç olmak üzere,
 - Tarım dışı mesleklerde çalışan işçiler,
 - Tarım işçileri ve benzerleri,
- c) İş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi ve tazmini hakkındaki mevzuat;
- d) Analık tahsisatı hariç olmak üzere, aile yardımları hakkındaki mevzuat;
- e) Bu Sözleşmenin 45. maddesinde öngörülen, idari Anlaşmada tadat edilen ve bu Anlaşmada tespit edilen şartlarla, sosyal güvenlik özel rejimleri hakkındaki mevzuat;
- f) Yukarıda sözü geçen Anlaşmada tasrih edilebilecek şartlarla, geni adamları rejimi hakkındaki mevzuat.

2- Türkiye'de

İşçiler hakkında uygulanan Sosyal Sigortalar mevzuatı:

- Hastalık ve Analık Sigortaları,
- Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları,
- İş kazalarıyla Meslek Hastalıkları Sigortası,

2. Fıkra

Bu Sözleşme, işbu maddenin I. fıkrasında sayılan mevzuata, bu maksatla bir anlaşma yapıldığı takdirde uygulanır.

Bununla beraber, Sözleşme,

- a) Yeni bir sosyal güvenlik kolına mütedair mevzuata, bu maksatla bir anlaşma yapıldığı takdirde uygulanır.
- b) Mevcut rejimleri yeni nüfus zümrelerine teşmil eden mevzuata, bu mevzuatın yayınlanmasından itibaren 3 ay içinde ilgili Hükümet tarafından diğer Hükümete bu hususta tebliğ edilmiş bir itiraz bulunmadığı takdirde uygulanır.

Madde 5

Aşağıdaki kimseler bu Sözleşmenin uygulanma alanına girmez:

- 1- Ücret karşılığı bir iş yapan işçilerle benzerleri dışındaki çalışan kimseler;
- 2- Sivil ve askeri memurlar ve benzerleri;
- 3- Elçilik veya Konsolosluk meslek memurları ile Kançılarya memurları;
- 4- Bir teknik yardım anlaşmasına dayanarak, bir Devlet tarafından diğer Devlet emrine verilen memurlar; bunlar iki memleket arasında münakit işbirliği anlaşmalarında sosyal güvenlikle ilgili olarak öngörülmüş veya öngörüülecek hükümlere tabidirler.

Madde 6

Aşağıdaki hususlar bu Sözleşmenin I. maddesi hükümlerine istisna teşkil eder:

- I- a) İşverenleri tarafından, belli bir işin icrası maksadıyla,

izin süreleri de dahil olmak üzere üç seneyi aşmamak üzere diğer ülkeye gönderilen işçiler, doğrudan doğruya,

b) İşverenleri tarafından, belli bir işin icrası maksadıyla geçici olarak diğer ülkeye gönderilen ve çalışma süresi, önceden tahmin edilmiş olsun veya olmasın üç seneyi aşan işçiler, iki memleketin yetkili idari makamları veya bunların vekilleri arasında önceden ve müştereken mutabık kalınmak şartıyla,

çalıştıkları memleketin değil, kendi memleketlerinin sosyal güvenlik rejimine tabidirler.

2- 5. maddenin 2. fıkrasında sözü edilen kimseler dışında, Akit Devletlerden birinin idare hizmetlerinde çalışan ve diğer Devlet ülkesinde vazifelendirilen ücretli personel, kendilerini görevlendiren Devletin mevzuatına tabi olmaya devam ederler.

3- Elçilik ve Konsolosluklarda çalışanlardan 5. maddenin 3. fıkrasında öngörülenlerin dışındaki ücretli personel ile bu temsilciliklerdeki memurların şahsi hizmetinde çalışan işçiler, Elçilik veya Konsolosluğun bulunduğu memleketin vatandaşı olmamak şartıyla, Elçilik veya Konsoloslukça temsil edilen Devletin mevzuatını tercih etme hakkına sahiptirler. Bu tercih hakkı, İdari Anlaşmada tespit edilen şartlar ve süre içinde ve yalnız bir defa kullanılabilir.

4- Akit taraflardan birinin ülkesindeki kamu veya özel nakliyat teşebbüslerinin işçisi olup, ister daimi, ister geçici, isterse gezici personel olarak diğer Akit Taraf ülkesinde çalıştırılan kimseler, teşebbüs merkezinin bulunduğu memleket mevzuatına tabidir.

Bununla beraber, teşebbüsün diğer Devlet ülkesinde bir şube veya daimi temsilciliği bulunduğu takdirde, bu şube veya daimi temsilciliğin çalıştırdığı işçilerin bu müesseselerin bulunduğu yerdeki mevzuata hangi şartlarla tabi olacakları İdari Anlaşma ile tayin edilir.

Madde 7

Akit Devletlerin yetkili idari makamları anlaşmak suretiyle ve, özellikle, bir veya diğer memleket işçilerinin menfaatleri için, I. maddedeki hükümlerden daha başka istisnalar öngörebilirler.

Buna karşılık, yukarıdaki maddede öngörülen istisnaların bazı özel hallerde uygulanmaması hususunda da mutabık kalabilirler.

İKİNCİ BÖLÜM-ÖZEL HUKÜMLER

I. Kısım- Hastalık ve Analık Sigortası

Madde 8

Türkiye'de bulunan Fransız işçileri ile Fransa'da bulunan Türk işçileri ve bunlara refakat eden aile fertleri yeni ikamet ettikleri memleketin mevzuatında öngörülen hastalık sigortası yardımlarından yararlanırlar.

Şu kadar ki, işçilerin:

- a) bu memlekette sigortaya tabi bir işte çalışmış olmaları,
- b) bu memlekette söz konusu yardımları elde edebilmek için gerekli şartları yerine getirmeleri,

lâzımdır.

Madde 9

Türkiye'de bulunan Fransız işçileri ile Fransa'da bulunan Türk işçileri ve bunlara refakat eden aile fertleri, yeni imkan ettikleri menleket mevzuatında öngörülen analık yardımlarından yararlanırlar. Şu kadar ki, işçilerin:

- a) bu menlekette sigortaya tabi bir işte çalışmış olmaları,
- b) bu menlekette bahse konu yardımları elde edebilmek için gerekli şartları yerine getirmeleri,

lazımdır.

Madde 10

Hastalık ve analık sigortası yardımlarından yararlanma hakkının doğması bakımından, ilgililer yeni çalıştıkları menleket mevzuatında öngörülen süreyi doldurmuşlarsa, bu menlekette geçen sigortalılık süreleri veya nuadil süreleri tanınmak üzere, diğer menlekette evvelce geçen sigortalılık süreleri ile nuadil süreler de nazara alınır.

Bununla beraber, eğer daha önce çalışılan menleketteki sigortalılık süresinin sonu ile yeni menleketteki sigortalılık süresinin başlangıcı arasında bir aydan fazla zaman geçmişse söz konusu süreler toplanmaz.

Madde 11

Türkiye'de çalışan bir Fransız işçisi veya Fransa'da çalışan bir Türk işçisi, birinci halde bir Türk kurumunca, ikinci halde ise bir Fransız kurumunca sağlanan hastalık veya analık sigortası yardımlarından yararlanmakta iken imkan tahini diğer Akit Devlet ülkesine naklettiği takdirde, hareketinden önce, bağlı olduğu Türk veya Fransız kurumunun müsaadesinin alınak şartıyla, bu yardımlardan yararlanmaya devam eder.

Bu müsaade yalnız azami üç ay için muteberdir.

Bununla beraber, bu süre, hekim muayenesi sonunda uygun nütalâa edildiği takdirde, sigortalının kayıtlı bulunduğu kurumun kararı ile, yeni bir üç aylık süre için uzatılabilir.

İdari Anlaşmada tarif edilen şekilde, fevkalade vahim bir mahiyet arzeden hastalık halinde, kayıtlı bulunan kurum, yukarıda öngörülen altı aylık sürenin ötesinde de yardımların devamına müsaade edebilir.

Madde 12

Türkiye'de imkan eden bir Fransız işçisi veya Fransa'da imkan eden bir Türk işçisi, senelik ücretli izin münasebetiyle geçici olarak kendi menleketinde bulunduğu sırada, sağlık durumu tedaviyi gerektirdiği zaman, kayıtlı bulunduğu Türk veya Fransız kurumunun muvafakatiyle, hastalık veya analık sigortası yardımlarından, hastahaneye yatırılma dahil, yararlanır. Sağlık sebepleri ile, izin müddeti sonunda işçi çalıştığı ülkeye dönmeyişi takdirde, doktor raporu ve kayıtlı bulunduğu Türk veya Fransız kurumunun muvafakatiyle, bu yardımlardan yararlanma süresi üç aya kadar uzatılabilir.

Bu süre dışında yardımların devamı, işçinin kayıtlı bulunduğu kurumun muvafakati ile ve yalnız İdari Anlaşmada tarif edilen şekilde vahim bir mahiyet arzeden hastalık halinde mümkündür.

II. ve I2. maddelerde öngörülen hallerde:

- Sağlık yardımları (tedavi), işçinin yeni ikamet ettiği veya geçici olarak bulunduğu menleketin kurumu tarafından bu yardımların sunul ve ifa şekilleri hakkında bu menlekette carî olan nevzuata göre sağlanır.
- Para yardımlarının (günlük ödenekler) ödenmesi ilgilinin kayıtlı bulunduğu kurumca sağlanır.

Madde I4

II. ve I2. maddelerde öngörülen hallerde yapılan yardımların masrafı, işçinin kayıtlı bulunduğu kurumca karşılanır. Sağlık yardımları masraflarının işçinin kayıtlı bulunduğu kurum tarafından yeni ikametgâhının bulunduğu veya geçici olarak bulunulan menleketin kurumuna nasıl ödeneceğini İdari Anlaşma tespit eder.

Madde I5

Bir Türk veya Fransız işçisi diğer menlekette çalıştığı sırada, işçinin Türkiye'de veya Fransa'da ikamet eden veya etmeğe gelen aile fertleri, hastalık veya analık hallerinde sağlık yardımlarından, ikamet ettikleri menleketin nevzuatına göre bu yardımlardan yararlanmağa hakları olmanak şartıyla, yararlanırlar.

Aile fertlerinin kinler olduğu ve yardımların kapsamı, süresi ve ifa şekilleri ailenin ikamet ettiği menleketin nevzuatına göre tayin edilir.

Yardımlar, ailenin ikamet ettiği menleketin kurumu tarafından sağlanır.

Yardımların masrafı, işçinin kayıtlı bulunduğu menleketin sosyal güvenlik kurumuna aittir. Bu kurum, ailenin ikamet ettiği menleketin sosyal güvenlik kurumuna, İdari Anlaşmada tespit edilecek şekilde, götürü bir tutar üzerinden, yardım masraflarının dörtte üçünü öder.

Madde I6

İşbu Sözleşmenin 6. maddesinin I. fıkrasında öngörülen Fransız veya Türk işçileri ve onlara refakat eden aile fertleri, çalıştıkları menlekette kaldıkları sürece hastalık ve analık sigortalara yardımlarından yararlanırlar.

Para yardımları, sigortalının kayıtlı bulunduğu Fransız veya Türk Kurumu tarafından doğrudan doğruya sağlanır.

Sağlık yardımları ise, ya ikamet edilen menleket kurumu tarafından veya, doğrudan doğruya, kayıtlı bulunulan kurum tarafından sağlanır.

Madde I7

I. Fıkra

İki menlekette geçmiş sigortalılık sürelerinin birleştirilmesi suretiyle aylık bağlanmış olan bir kinse, ülkesinde ikamet etmekte olduğu Akit Taraf nevzuatına göre sağlık (tedavi) yardımlarına müstahak bulunduğu ve ailesi fertlerine bu hakkı kazandırdığı takdirde, nezkûr yardımlar, sanki aylık yalnız bu menleket nevzuatına göre bağlanmış gibi, gerek aylık sahibine, gerekse aile fertlerine, bu menleket kurumu tarafından ve masrafları da bu kuruma ait olmak üzere, sağlanır.

2. Fıkra

Akit Taraflardan yalnız birinin nevzuatına göre aylık

bağlanmış olan bir kinse, diğer Akit Taraf ülkesinde ikamet ettiği takdirde, gerek kendisine gerekse aile fertlerine yapılacak sağlık yardımları, sanki aylık ikamet edilen menleket mevzuatına göre bağlanmış gibi, ikamet mahallindeki kurum tarafından sağlanır.

Bu yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığı aylığı ödeyen tarafın mevzuatına göre tespit olunur. Yardımların kapsamı, süresi ve ifa şekli aylık almakta olan kinsenin ikamet ettiği menleket mevzuatına göre tayin edilir.

Bu yardımların masrafı aylığı ödeyen Tarafın sosyal güvenlik kurumuna aittir. Bu kurum, aylık sahibinin ikamet ettiği menleketin kurumuna, yardım masraflarının dörtte üçünü, götürü bir tutar üzerinden ve İdari Anlaşmada tespit edilecek usullerle öder.

Madde 18

Protezlerin, büyük cihazların ve İdari Anlaşmaya ekli listede gösterilen diğer önemli sağlık yardımlarının sağlanması, acil haller hariç, işçinin kayıtlı bulunduğu kurumun müsaadesine bağlıdır. Bununla beraber, masrafların götürü esası üzerinden ideneceği hallerde bu müsaade aranmaz.

2. Kısım- Malûllük Sigortası

Madde 19

1. Fıkra

Bir menlekettten diğerine giden işçiler için malûllük sigortası para (aylık) veya sağlık (tedavi) yardımlarından yararlarına hakkının doğmasında, idamesinde veya ihyasında, işçilerin önce bulundukları menleket mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık süreleriyle muadil süreler, yeni geldikleri menleket mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık süreleri ve muadil sürelerle aynı zamana rastlanarak şartıyla, birleştirilir.

2. Fıkra

Malûllük aylığı, hastalık veya kaza sebebiyle, malûllükle sonuçlanan işgöremezlik halinin vukua geldiği tarihte ilgilinin tabi bulunduğu mevzuata göre bağlanır.

Malûllük aylığının ödennesi bu mevzuata uygulanmaya yetkili kuruma aittir.

Madde 20

1. Fıkra

Malûllük aylığının durdurulmasından sonra, sigortalı aylığa yeni den hak kazanırsa, ilk defa bağlanan aylığı ödeyen kurum ödenelere tekrar başlar.

2. Fıkra

Aylığın kesilmesinden sonra sigortalının durumu yeniden bir malûllük aylığı bağlanmasını gerektirirse, bu aylık 19. maddede belirtilen esaslara göre bağlanır.

Madde 21

Malûllük aylığı, icabında, iki menlekettten birinin mevzuatına göre yaşlılık aylığı için gerekli şartlar, özellikle yaş şartı yerine getirildiği tarihten itibaren, yaşlılık aylığına çevrilir.

Her iki menleketin yaşlılık sigortası mevzuatına göre bir sigortalının hak kazandığı yardımların toplamı malûllük aylığı tutarından daha aşağı ise, malûllük aylığını ödemiş olan kurum, arasındaki farka eşit bir ek ödeme yapar.

3. Kısım- Yaşlılık Sigortası ve Ölüm (aylıkları) sigortası

Madde 22

Fransız veya Türk işçisi, çalışma süresinde birbirini takip eden zamanlarda veya münavebe ile, Akit Devletlerin her ikisinde bu memleketlerin yaşlılık veya ölüm sigortası (hak sahipleri aylıkları) hakkındaki bir veya birden fazla mevzuatına tabi olmuşsa, yardım hakkı doğduğu zaman Akit Devletlerden her birinin mevzuatının ayrı ayrı veya birlikte uygulanmasını tercih etme hakkına sahiptir.

İşçi, millî mevzuatların ayrı ayrı uygulanmasını tercih ettiği takdirde, bu mevzuatlardan her birine göre talep edebileceği yardım, diğer memlekette geçen sigortalılık süreleri veya muadil süreler nazara alınmadan, sanki ilgili yalnız bu memleketin mevzuatına tabi oluş gibi, tayin edilir.

Aksine, ilgili, millî mevzuatların birlikte uygulanmasını tercih ederse, bu mevzuatlara göre talep edebileceği yardımlar işbu Kısımın aşağıdaki maddelerinde belirtilen kaidelere göre tayin edilir.

Madde 23

1. Fıkra

Her iki Akit memleketin mevzuatına tabi olarak geçiş olan sigortalılık süreleri ve buna muadil olarak tanınmış süreler, aynı zamana rastlanarak şartıyla, yardım hakkının doğması, idamesi veya yeniden kazanılması bakımından, birleştirilir.

2. Fıkra

Sigortalılık sürelerine muadil olarak tanınan süreler, her memlekette, bu memleket mevzuatınca böyle olarak tanınan sürelerdir.

Bir memleketin mevzuatına göre sigortalılık süresine muadil olarak tanınan bir süre, diğer memlekette geçen sigortalılık süresi ile aynı zamana rastladığında, bu sonuncu memleket kurumu sadece sigortalılık süresini nazarı itibare alınır.

Bir süre, hem Fransız hem de Türk mevzuatına göre sigortalılık süresine muadil olarak tanındığı takdirde, bu süre, söz konusu süreden önce ilgilinin son defa mecburi sigortaya tabi olduğu memleketin kurumu tarafından nazara alınır.

3. Fıkra

Akit memleketlerden birinin mevzuatı bazı menfaatlerden yararlanılmasını, sigortalılık sürelerinin özel bir sigorta rejimine veya özel hükümlere tabi bir neslekte geçiş olması şartına bağlandığı takdirde, bu menfaatlerden yararlanmak için, diğer memlekette, yalnız, buna tekabül eden özel rejim veya özel hükümlere tabi olarak geçen süreler nazara alınır.

Bununla beraber, Akit memleketlerden birinde söz konusu meslek için özel bir rejim veya özel hükümler yoksa, anılan meslekte geçen sigortalılık süreleri, genel rejim yardımlarından yararlanmak için nazara alınır.

Madde 24

Her memleketin yetkili kurumu, yukarıdaki maddede bildirildiği şekilde birleştirilen süreleri hesaba katmak suretiyle, kendi mevzuatına göre, ilgilinin, bu mevzuatta öngörülen yaşlılık sigortası yardımlarına hak kazanmak için gerekli şartları yerine getirmiş olup olmadığını tespit eder.

yardım hakkı doğuyorsa, her menleketin yetkili kurumu, yukarıdaki maddeye göre birleştirilen sigortalılık süreleriyle muadil sürelerin tananını kendi mevzuatına tabi olarak geçmiş ol- saydı ilgilinin hak kazanacağı yardım tutarı ne olacak idiyse, nazari olarak, bu tutarı tayin eder.

Her menleketin yetkili kurumu tarafından ilgiliye fiilem ödenecek olan yardım, bundan önceki fıkra da öngörülen nazari yar- dım tutarı, Kurumun kendi mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık süreleriyle muadil süreler toplanımının her iki menlekette geçen sü- reler toplanımına oranında azaltmak suretiyle tayin edilir.

Madde 25

İki menlekette birinin mevzuatına göre geçen sigortalı- lık süreleri bir yıldan az olduğu takdirde, bu menleketin mevzuatına göre hiç bir yardım yapılmaz.

Bununla beraber, bu süreler, yukarıdaki 23. madde gereğin- ce süre birleştirilmesi suretiyle, diğer menleketin mevzuatına göre yardım hakkının doğup doğmadığının tayini bakımından nazara alınır.

Madde 26

İlgili, kendisi hakkında uygulanacak olan her iki menleket mevzuatında öngörülen şartları aynı zamanda yerine getiremediği, ve fakat bunlardan yalnız birinin gerektirdiği şartları yerine ge- tirdiği takdirde, iki menlekette geçmiş sürelerin birleştirilmesi suretiyle yaşlılık aylığının bağlanması, diğer menleket mevzuatı- na göre gerekli şartlar da yerine getirilinceye kadar tehir edilir.

İlgili, sadece, bu hakkı kendisine bahşeden millî mevzuata göre tananlanmış süreler hesaba katılmak suretiyle ve sadece bu mevzuatta öngörülen yardımlardan yararlanır.

Bağlanmış bulunan aylık, diğer menleket mevzuatının gerek- tirdiği şartlar da yerine getirildiği zaman, yukarıdaki 23. ve 24. maddeler hükümlerine göre yeniden tespit edilir. Şu kadar ki, daha önce yapılan işlemlerde prim iadesi yapılmış ise bu revizyon ya- pılmaz.

Madde 27

Bu kısım hükümleri, dul ve yetimlerle ilgili haklara da kıyas yolu ile uygulanır.

4. Kısım- Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm (Aylıkları) Sigortalılarına ait müşterek hükümler

Madde 28

Akit menleketlerden birinin mevzuatı bazı menfaatlerin sağlanmasını veya bazı formalitelerin ikmalini o menlekette imkan şartına bağladığı takdirde, bu şartlar, iki Akit menlekette birin- de imkan eden Türk veya Fransız vatandaşları hakkında uygulanmaz.

Madde 29

Akit menleketlerden birinin mevzuatına göre, yardımlar, sigortalılık süresinin tananını veya bir kısmındaki ortalama ücret esası üzerinden hesaplandığı takdirde, bu menleket mevzuatına gö- re ödenecek yardımların hesabında nazara alınacak ortalama ücret, o menleketin mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık süreleri, içinde elde edilen ücretlere göre tayin edilir.

Madde 30

4. maddenin I. fıkrasının 2. bendinde yazılı Türk nevzuatının uygulanmasında:

- 1) Bir işçi, Türk nevzuatına tabi oldudan önce Fransız Sosyal güvenlik rejimlerinden birine tabi olmuşsa, Fransız nevzuatına ilk tabi olduğu tarih, Türk malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına ilk defa tabi olduğu tarih olarak kabul edilir.
- 2) Sürelerin birleştirilmesi ve, icabında, küreler arasındaki oranın hesaplanmasında nazara alınacak "sigortalılık süreleri" ta birinden, Türk nevzuatındaki anlamıyla prin ödeme süreleri anlaşılır.
- 3) Her iki tarafın nevzuatındaki sigortalılık sürelerinin hesaplanma şekillerinin farklı oluşu sebebiyle, Fransız nevzuatına göre tan ay olarak ifade edilen bir sigortalılık süresi Türk nevzuatına göre 30 prin ödeme gününe muadil olarak kabul edilir.

5. Kısım- Aile Yardımları

Madde 31

Fransız ülkesi üzerinde ücret karşılığı veya benzeri bir işte çalışan Türk işçileri, aile yardımları hakkındaki Fransız nevzuatında öngörülen çalışma şartlarını yerine getirirlerse, Türkiye'de ikamet eden çocukları için aile yardımını talep edebilirler. Bu kadar ki, bu yardımlardan yararlanan çocuk sayısı 4 olarak sınırlıdır.

Madde 32

İdari Anlaşma, özellikle, haktan yararlanan çocuk kategorilerini, aile yardımlarının ödemesi için yaş sınırlarını, adı geçen Anlaşmaya eklenecek bir baren vasıtasıyla, bu yardımların tutarını, yardımların ödeme şekillerini ve bu yardımların sağlanacağı süreleri tespit edecektir.

Madde 33

Bu Sözleşmenin 6. maddesinin I. fıkrasında sözü edilen işçiler diğer memleket ülkesinde kendilerine refakat eden çocukları için kendi memleketlerinin nevzuatında öngörülen aile yardımlarına, İdari Anlaşmada belirtilen şekil ve şartlarla hak kazanırlar.

Bu yardımlar, doğrudan doğruya, ilgilinin kendi memleketindeki yetkili aile yardımları kurumu tarafından sağlanır.

6. Kısım- İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları

Madde 34

I. Fıkra

Akit Taraflardan birinin iş kazaları ile meslek hastalıkları hakkındaki nevzuatında, yabancıların haklarını sınırlayan veya bunların ikamet yerleri sebebiyle bu hakların düşmesine müte-dair hükümler, diğer Akit Taraf vatandaşlarına uygulanmaz.

2. Fıkra

Akit Taraflardan her birinde uygulanan nevzuata göre iş kazaları sonucu bağlanan gelirlere yapılan zamlar veya ek olarak sağlanan tamamlayıcı yardımlar, yukarıdaki fıkroda bahsedilen kim-selerin ikametgâhlarına bir memleketten diğerlerine nakletmelerinde, devan eder.

Madde 35

Türkiye'de bir iş kazasına uğrayan veya neslek hastalığına tutulan bir Fransız işçisi veya Fransa'da bir iş kazasına uğrayan veya neslek hastalığına tutulan bir Türk işçisi, geçici iş-görenezlik devresinde sağlanan yardımlardan yararlanmaya başladıktan sonra iktisadî hayatını diğer menleketlere naklettiği zaman, hareketinden önce, kayıtlı bulunduğu Türk veya Fransız kurumunun müsaadesini almak şartıyla, bu yardımlardan yararlanmaya devam eder.

Bu müsaade, işçinin kayıtlı bulunduğu kurumun tespit ettiği müddet için muteberdir.

Eğer, tespit edilen müddetin sonunda kazazedenin durumu öyle gerektiriyorsa, bu müddet, hekim tıbbî tedavisine istinaden ve kayıtlı bulunulan kurumun kararı ile, iyileşinceye kadar veya yara kapanıncaya kadar uzatılır.

Madde 36

Bir Fransız veya Türk işçisi, iktisadî hayatını diğer menleketlere naklettikten sonra iş kazası veya neslek hastalığının nüksetmesi halinde, kaza tarihinde veya neslek hastalığının ilk teşhisinde kayıtlı bulunduğu Türk veya Fransız kurumunun muvafakatini almak şartıyla, iş kazaları sigortasının sağlık (tedavi) yardımlarından yararlanmağa hak kazanır.

Madde 37

35. ve 36. maddelerde öngörülen hallerde sağlık (tedavi) yardımları, bu yardımın kapsamı, ifa şekilleri bakımından işçinin yeni iktisadî hayatının bulunduğu menlekette uygulanan mevzuattaki hükümlere göre ve bu menleketin kurumu tarafından sağlanır. 35. maddede öngörülen halde, para yardımları (günlük ödenekler) ilgilinin tabi olduğu mevzuata uygun olarak ve kayıtlı olduğu kurum tarafından sağlanır.

Bununla beraber, bir Türk işçisi Fransa'da bir tarım iş kazasına uğrarsa, sağlık ve para yardımları doğrudan doğruya sorumlu işveren veya onun yerini tutan sigortacı tarafından yapılır.

Madde 38

35. ve 36. maddelerde öngörülen hallerde yapılan yardımların masrafı işçinin kayıtlı olduğu kuruma ödenir.

İşçinin kayıtlı bulunduğu kurum tarafından yeni iktisadî hayatın bulunduğu menleketteki kuruma, sağlık yardımı masraflarının nasıl ödeneceğini idari anlaşma tespit eder.

Madde 39

35. ve 36. maddelerde öngörülen hallerde, protezlerin, büyük cihazların ve idari anlaşmaya bir listesi eklenecek diğer önemli sağlık yardımlarının sağlanması, acil haller hariç, işçinin kayıtlı bulunduğu kurumun müsaadesine bağlıdır.

Madde 40

Bir menleketin mevzuatına göre, bir iş kazası veya neslek hastalığı sonucu meydana gelen daimi işgörenezlik derecesinin tayininde, diğer menleketin mevzuatına göre evvelce vukua gelmiş olan iş kazaları ve neslek hastalıkları, o menleketin mevzuatına göre vukua gelmiş gibi nazara alınır.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV
ARŞİVİ

I. Fıkra

Meslek hastalığına uğrayan kinse her iki menleketin ülkesi üzerinde söz konusu hastalığa sebep olabilecek bir işte çalışmış ise, sigortalının veya ölümünde hak sahiplerinin talep ettiği yardımlar, münhasıran söz konusu işin en son icra edildiği menleket ülkesindeki nevzuata göre, ilgili bu nevzuatın öngördüğü şartları yerine getirmiş olmak kaydı ile, sağlanır.

2. Fıkra

Menleketlerden birinin nevzuatı meslek hastalığı yardımlarından yararlanmayı, hastalığın ilk defa kendi ülkesi üzerinde tıbben müşahade edilmiş olması şartına bağlıyorsa, hastalık ilk defa diğer menleket ülkesinde müşahade edildiği takdirde, bu şart yerine gelmiş sayılır.

Madde 42

Menleketlerden birinin nevzuatına göre yardım yapılmış olan bir meslek hastalığının, hastanın diğer menlekette ikamet ettiği sırada ağırlaşması halinde, aşağıdaki kaideler uygulanır:

- a) İşçi, yeni ikamet ettiği menlekette meslek hastalığının meydana gelmesine veya ağırlaşmasına sebep olabilecek bir işte çalışmış ise, sigortalının ilk menlekette kayıtlı bulunduğu kurum, ağırlaşmayı da hesaba katarak, kendi nevzuatına göre gerekli yardımları yapar.
- b) İşçi, yeni ikamet ettiği menlekette böyle bir işte çalışmış ise, ilk menleketteki kayıtlı bulunulan kurum, ağırlaşmayı hesaba katmaksızın, kendi nevzuatına göre yapılacak yardımları üzerine alır; yeni ikametgâhın bulunduğu menlekette kayıtlı bulunulan kurum, işçiye, kendi nevzuatına göre tayin edilen ve ağırlaşmadan sonra ödennesi gerekli yardım tutarı ile ağırlaşmadan önce hastalık kendi ülkesinde vukubulmuş olsaydı ödeyeceği yardım tutarı arasındaki farka eşit bir münzan yardım öder.

7. Kısım- Ölüm Ödenekleri

Madde 43

Türkiye'deki Fransız işçileri ile Fransa'daki Türk işçilerinin ölümünde, hak sahipleri, işçinin çalıştığı menleket nevzuatında öngörülen ölüm yardımlarından yararlanırlar.

Şu kadar ki, işçilerim:

- a) Bu menlekette sigortaya tabi bir iş yapmış olmaları,
 - b) Anılan menlekette bu yardımları elde etmek için gerekli şartları yerine getirmiş olmaları,
- lazındır.

Madde 44

İşçi, ölümü tarihinde, söz konusu yardım hakkının doğması için yeni çalıştığı menleketin nevzuatında öngörülen sigortalılık süresini doldurmuş ise, bu menlekette geçen sigortalılık süreleriyle muadil süreleri tanınarak üzere, diğer menlekette işçinin daha önce geçirdiği sigortalılık süreleri veya muadil süreler de nazara alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM-ÇEŞİTLİ HUKÜMLER

Madde 45

İki menleketin yetkili idarî mekanları tarafından yapılacak bir Genel İdarî Anlaşma, bu Sözleşmenin tatbiki için ihtiyac duyulan şartları ve özellikle, İdarî Anlaşmaya açıkça atıfta bulunulan maddelerle ilgili şartları tespit edecektir.

Bu Anlaşmada iki menleketin irtibat kurumları tespit olunacaktır.

Ayrıca, bu Genel İdarî Anlaşmaya veya icabında bir ek idarî anlaşmaya, usul ve formalitelerin tatbiki konması için lüzumlu görülecek ve müştereken tespit edilecek model ve formüller de eklenecektir.

Madde 46

Bu sözleşmede geçen yetkili idarî mekanlar tabirinden, Akit menleketlerin her birinde, 4. maddede sayılan mevzuatın uygulanması ile görevli olan bakanlıklar anlaşılır.

Madde 47

İki menleketin yetkili idarî mekanları:

- 45. maddede öngörülen Genel İdarî Anlaşmadan başka, onu tanımlayan veya tadil eden bütün idarî anlaşmaları yaparlar.
- Bu Sözleşmenin ve onun tatbiki ile ilgili anlaşmaların uygulanması için menleketlerinde alınan tedbirler hakkında birbirlerine, doğrudan doğruya bilgi verirler.
- Bu Sözleşmenin ve onun tatbiki ile ilgili anlaşmaların uygulanmasında teknik alanda doğabilecek zorlukları çözerler.
- 4. maddede yazılı mevzuat ve tüzüklerde yapılan tadillerle ilgili bütün bilgileri, bu tadiller işbu Sözleşmenin veya onun tatbiki ile ilgili anlaşmaların uygulanmasını etkilediği ölçüde, doğrudan doğruya, birbirlerine bildirirler.

Madde 48

Her iki Akit menleketin yetkili idarî mekanları ile sosyal güvenlik kurumları, gerek bu Sözleşmenin gerekse diğer menleketin sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasında, kendi sosyal güvenlik mevzuatının uygulanması söz konusu iş gibi birbirlerine yardım ederler.

Madde 49

I. Fıkra

Akit menleketlerden birinin mevzuatında resmî dairelere veya sosyal güvenlik kurumlarına verilecek belgeler için öngörülen kayıt ücreti, harç, pul ve konsolosluk harçlarından muafiyetler, bu Sözleşmenin uygulanmasında diğer menleketin resmî daire veya sosyal güvenlik kurumlarına verilecek belgelere de teşmil olunur.

2. Fıkra

Bu sözleşmenin uygulanmasında tanzin edilecek her türlü evrak ve belgeler konsolosluk tasdikinden muaftır.

Madde 50

Akit menleketlerden birinin bir nakanına, kurumuna veya adli merciine belirli bir süre içinde yapılması lâzım gelen sosyal güvenlik ile ilgili müracaatlar, aynı süre içinde, diğer menleketin bunlara tekabül eden bir nakanına veya kurumuna veya adli merciine tevdi edilebilir. Bu halde, müracaat, ilgili menleketin nakanına, kurumuna veya adli merciine vakit geçirilmeden intikal ettirilir.

Madde 51

İşgörenezlik halinin ve malûlluk derecesinin takdiri için gerekli tıbbî müşahedelerle her türlü bilgiler ve kontrollerin nasıl sağlanacağı İdarî Anlaşmada belirtilecektir.

Madde 52

Bu Sözleşmede aksine hüküm bulunmamak kaydıyla, Akit Tarafların mevzuatı, yardımlardan yararlanmayı bir Tarafın ülkesi üzerinde ikamet etme şartına bağlanışsa, hak sahipleri diğer Akit Taraf ülkesi üzerinde ikamet ettikleri zaman bu hükümler uygulanmaz.

Madde 53

Bu Sözleşmenin uygulanması için, Sözleşmeden yararlanan kimseler veya bir menleketin nakanları, kurumları veya adli mercileri tarafından diğer menleketin nakanlarına, kurumlarına veya adli mercilerine gönderilecek yazılar, bu menleketlerden birinin resmî dilinde kaleme alınır.

Madde 54

İşbu Sözleşme gereğince bir yardım ödenek durumunda olan kurumlar, ödeneyi kendi millî paraları ile yaparak yükünlülüğtem kurtulabilirler.

Madde 55

Her iki Hükümet, kanbiyo tanzini konusundaki dahili hükümlere bakılmaksızın, karşılıklı olarak, gerek bu Sözleşmenin gerekse diğer Akit Tarafın sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan her türlü malî hareketlerin heyeti unumiyesinin serbest olarak transfer edilmesine hiç bir suretle engel olmayacaklarını taahhüt ederler.

İki menleketin yetkili idarî nakanları, İdarî Anlaşma ile, bu Sözleşmede öngörülen yardımların tananının veya bir kısmının diğer menlekete transfer edilmesi işinin bir merkezden yürütülmesini bu menleketlerin irtibat kurumlarına tevdi edebilirler.

Madde 56

4. maddede yazılı mevzuatta, her menleketin sosyal güvenlik rejimlerinin işleyişi münasebetiyle yapılan ceçinlere yabancıların iştiraki konusundaki hükümlerden inhiraf edilemez.

Madde 57

Akit Taraflardan birinin yetkili kurumlarıince yapılan yardımların diğer menlekette bulunan bir şahsa ödenmesi için o menleketin kanun ve tüzüklerinde öngörülen formaliteler, işbu Sözleşme gereğince bu yardımlara hak kazandı kimseler hakkında da, o men-

leketim vatandaşlarıyla aynı şartlarla uygulanır.

Madde 58

1. Fıkra

Bu Sözleşmenin uygulanması ile ilgili bütün zorluklar, 46. maddede öngörülen idarî mekanlar tarafından müstereken halledilir.

2. Fıkra

Bu yolla bir çözüme varılabildiği takdirde, ihtilâf, her iki Hükümetin mutabık kalacağı haken kararı usulü ile halledilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM GEÇİCİ VE SON HÜKÜMLER

Madde 59

1. Fıkra

Bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden önce bağlanmış, veya iki memleket mevzuatının ayrı ayrı uygulanması suretiyle işlen görmüş, veya âkit memleketlerin her birinde yürürlükte olan hükümlerin uygulanmasında hak sahiplerinin milliyeti veya ikamet yerleri sebebiyle indirime tabi tutulmuş veya ödemesi durdurulmuş olan gelir veya aylıklar, Sözleşme hükümlerine uygun olarak bağlanır, yeniden gözden geçirilir veya ödenir.

2. Fıkra

Gelir veya aylığın bağlanması, yeniden gözden geçirilmesi veya ödemesi ilgililerin taleplerine bağlıdır.

Talep, âkit memleketlerden her birinin yetkili kurumu nezdinde yapılır.

Talep, yapıldığı ayı takip eden ayın birinci gününden itibaren hüküm ifade eder.

3. Fıkra

Eğer talep, Sözleşmenin yürürlüğe girdiği taripten itibaren bir sene içinde yapılmışsa, yürürlük tarihini takip eden ayın birinci gününden başlanak üzere, geriye doğru hüküm ifade eder.

Madde 60

Âkit Taraflardan her birinin Hükümeti bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesi için lüzumlu tasdik formalitelerinin tamamlandığına diğer Tarafa bildirecektir. Sözleşme ikinci bildirimin tarihini takip eden ikinci ayın birinci günü yürürlüğe girecektir.

Madde 61

Bu Sözleşme, yürürlüğe irdiği tarihten itibaren bir sene müddetle muteber olmak üzere akdedilmiştir. Bu sürenin sona eriş tarihinden 3 ay önce feshi ihbar edilmedikçe, Sözleşme zımnen seneden seneye uzatılmış olacaktır.

Sözleşmenin feshinde, sigortalının yabancı memlekette ikameti halinde ilgili mevzuatta öngörülen tahdidî hükümlere bakılmaksızın, işbu Sözleşme hükümleri, nüktesep hakları için uygulanmaya devam edecektir.

20 Ocak 1972 tarihinde, Paris'te, Türkçe ve Fransızca ikişer nüsha olarak ve her iki metin aynı derecede muteber olmak üzere düzenlenmiştir.

VAKFI

EK PROTOKOL

Bugün, Fransa Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında Sosyal Güvenlik konusunda Genel Sözleşmenin imzalandığı sırada, her iki Akit Taraf, Türk sosyal güvenlik rejiminde aile yardımları hakkında bir nevzuatın mevcut olmanası sebebiyle, Türkiye'de çalışan ve bu rejimde tabi bulunan Fransız işçilerinin ne Türkiye'de ne de Fransa'da oturan aileleri için Sözleşme gereğince herhangi bir aile yardımından faydalanmadıklarını müşahade etmişlerdir.

Aile yardımları hakkında Türkiye'de bir nevzuatın kabul edilmesi halinde, Türk Tarafı aşağıdaki teminatı vermiş ve Fransız Tarafı da buna muttali olmuştur:

- Bir taraftan, Sözleşmenin 4. maddesinin 2. fıkrası hükümlerine bakılmaksızın, Türkiye'de çalışan Fransız işçileri, aileleri Türk toprakları üzerinde ikamet ettikleri veya ikamet etmek üzere buraya geldikleri zaman, söz konusu nevzuattan doğrudan doğruya yararlanacaklardır;
- Diğer taraftan, işçi Akit Taraflardan birinin ülkesinde çalıştığı sırada diğer ülkede ikamet eden ailelerin durumları arasında, nütekabiliyet esasına göre, aile yardımları mahiyetindeki yardımlar bakımından bir ahenk sağlanak üzere, iki Akit Taraf arasında, derhal Sözleşmeye ek bir anlaşma akdolunacaktır.

Her iki Akit Taraf işbu Protokolü Genel Sözleşmenin metninin süzü olarak kabul ederler.

20 Ocak 1972 tarihinde, Paris'te Türkçe ve Fransızca ikişer nüsha olarak ve her iki metin aynı derecede muteber olmak üzere düzenlenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
adına
Hasan E. Işık

Fransa Cumhuriyeti Hükümeti
adına
Gilbert de Chanbrun

